Badanie pilotażowe nt. *Wpływu sztucznej inteligencji na model ryzyka audytu*

Scenariusz/kwestionariusz wywiadu strukturyzowanego

Wprowadzenie do rozmowy: Przedstawić cel badania.

Część 1. Metryczka *(wypełnia Ankieter) Do metodyki badań – charakterystyka respondentów*

1. **Imię i nazwisko R01**
2. **Stanowisko**

X (1)	Audytor/Biegły rewident
	Dyrektor finansowy
X (2)	Nauczyciel akademicki
	Inne, jakie……..

(1) – zdecydowanie dominuje

3. **Sektor**

X (1)	Sektor prywatny
X (2)	Sektor publiczny

4. **Doświadczenie zawodowe (liczba lat w zawodzie)** 17 lat (od 2004 r.)
5. **Stopień/tytuł naukowy (jeśli dotyczy) Doktor**
6. **Lokalizacja /miejsce zamieszkania** *(miejsce zamieszkania - osoba fizyczna):*

   Miejscowość:

   Kod pocztowy:

   Województwo: łódzkie

Część 2. Pytania merytoryczne

Pytania:

7. **Czy do tej pory znane było Panu/Pani zagadnienie dotyczące wykorzystania algorytmów opartych na sztucznej inteligencji w programach finansowo-księgowych i/lub w audycie (procesie kontroli)?**

X	Tak
	Nie

8. **Czy Państwo wykorzystują algorytmy oparte na sztucznej inteligencji w programach finansowo-księgowych i/lub w audycie (procesie kontroli)?**

	Tak
X	Nie
	Nie dotyczy

Jeśli tak, proszę opisać dotychczasowe doświadczenia w tym zakresie. *(free text)*

9. Czy spotkał/a się Pan/Pani z problematyką badawczą/dyskusją dotyczącą związku między wykorzystaniem AI a ryzykiem audytu?

[ ] Tak
[X] Nie

Jeśli tak, proszę opisać dotychczasowe doświadczenia w tym zakresie. *(free text)*

Z tym zagadnieniem spotkałem się wyłącznie poprzez dyskusje akademickie, a nie w praktyce zawodowej, Ja bym mimo wszystko wskazał tutaj „Nie", będzie to bardziej wiarygodne. (Bardziej od strony informatycznej- rozmawiając z kolegami).

10. Proszę ustosunkować się do następujących stwierdzeń:

Wyszczególnienie	1 Zdecydowanie nie	2 Nie	3 Raczej nie	4 Nie mam zdania	5 Raczej tak	6 Tak	7 Zdecydowanie tak
Stosowanie przez audytora w procesie badania algorytmów/narzędzi opartych na sztucznej inteligencji wpływa na ryzyko audytu.						X	
Stosowanie przez klienta programów finansowo-księgowych opartych na sztucznej inteligencji wpływa na ryzyko audytu.						X	
Wyższe ryzyko audytu związane jest ze stosowaniem AI przez klienta						X	
Wyższe ryzyko audytu związane jest ze stosowaniem AI przez audytora			X				
W obu przypadkach ryzyko jest takie samo		X					

Proszę uzasadnić swoje stanowisko. (*free text)*

Stosowanie przez audytora w procesie badania algorytmów/narzędzi opartych na sztucznej inteligencji wpływa na ryzyko audytu – wpływa i to „6", dlatego że dzisiaj wpływa, oczywiście w przyszłości będzie wpływać mniej, ze względu na to, że sztuczna inteligencja – przede wszystkim dlatego, że jest inteligentna, to ona się zmienia. Jak 10 lat temu, czy 12, ktoś wpisał w Google translator i przetłumaczył, to musiał potem nad tym siedzieć, dzisiaj prawie się tego nie dotyka – tego, co przetłumaczy komputer, bo on się uczy. Stąd te ryzyko będzie malało. Dzisiaj jest, bo te programy są jeszcze prymitywne, ta inteligencja jest jeszcze „głupia"

Wyższe ryzyko audytu związane jest ze stosowaniem AI przez audytora – „raczej nie", bo audytor ma szansę tę inteligencję zweryfikować.

11. Proszę ustosunkować się do następujących stwierdzeń:

Wyszczególnienie	1 Zdecydowanie nie	2 Nie	3 Raczej nie	4 Nie mam zdania	5 Raczej tak	6 Tak	7 Zdecydowanie tak
Stosowanie AI przez audytora i/lub klienta powinno wpływać na wysokość opłaty za audyt (wynagrodzenia za audyt)							X
Stosowanie AI przez klienta powinno wpływać na wzrost wysokości opłaty za audyt		X					
Stosowanie AI przez audytora powinno wpływać na wzrost wysokości opłaty za audyt							X

Proszę uzasadnić swoje stanowisko. (*free text)*

Stosowanie AI przez audytora i/lub klienta powinno wpływać na wysokość opłaty za audyt (wynagrodzenia za audyt) – „zdecydowanie tak", to jest innowacyjne, a skoro jest innowacyjne, to póki nie będzie miało silnej konkurencji, to będzie wpływać na cenę.

12. W naszej pracy proponujemy rozszerzenie klasycznego modelu ryzyka audytowego o ryzyko sztucznej inteligencji w następujący sposób:

Audit Risk = Ryzyko nieodłączne x Ryzyko kontroli x Ryzyko przeoczenia x Ryzyko AI

gdzie: *Ryzyko AI = Ryzyko AI audytora x Ryzyko AI klienta*

Pytania do rozmowy:

12 a) Czy w Pani/Pana opinii takie rozszerzenie modelu jest uzasadnione? Proszę uzasadnić swoje stanowisko/swoją odpowiedź. *(free text)*

Wydaje mi się, że jak najbardziej, natomiast pozostaje pytanie o wagi – bo jeżeli tu jest mnożenie, to pewnie jakieś wagi występują, a między klientem a audytorem te wagi może wyjdą, że są nierówne. Warto by, właśnie poprzez model, czy jakieś badanie pilotażowe spróbować nadać te wagi. Pewnie państwo o tym myślicie.

12 b) Czy według Pani/Pana wiedzy taki model (rozszerzony) jest już obecny w praktyce?

Według mojej wiedzy nie, ale moja wiedza jest tutaj wąska, gdyż dotyczy rynku rodzimego i głównie praktyki. Natomiast wydaje mi się, że może takie rozwiązania gdzieś występują, ale ja o tym nie wiem.

12 c) *Jeśli odpowiedzi na powyższe pytania (jedno lub oba) były twierdzące, dodatkowe pytanie:* **Nasze badanie nie potwierdziło związku między wysokością wynagrodzenia biegłych rewidentów a stosowaniem sztucznej inteligencji przez klienta. Co może być tego przyczyną? *(free text)***

Może jest to jeszcze raczkujący rynek i nie jesteście w stanie tego ustalić. Jak ktoś stosuje AI, to może stosuje jakąś cenę, nie stosuje - to nie stosuje (ceny). Może to jest wciąż pionierskie i wtedy tego możecie nie zauważyć. Jak będzie taki audytor, który ma kilku klientów, z czego czterech korzysta z AI, pozostali nie korzystają, to się to (cena) może ułoży – może tego jest wciąż za mało. Chociaż nie wiem.

13. Proszę uszeregować czynniki uwzględnione w zaprezentowanym modelu rozszerzonym według ważności - uwzględniając ich wpływ na ryzyko audytu, **przy założeniu, że 1 oznacza czynnik najbardziej istotny (najważniejszy), 5 – czynnik najmniej istotny. (Uszeregować od najważniejszego do najmniej istotnego).**

Czynnik	Ważność czynnika (1-5) Uszeregować od najważniejszego do najmniej istotnego
Ryzyko nieodłączne	2
Ryzyko kontroli	3
Ryzyko przeoczenia	4
Ryzyko AI audytora	5

Ryzyko AI klienta	1

Proszę uzasadnić swoje stanowisko/swoją odpowiedź. (*free text)*

Bardzo istotne jest ryzyko AI klienta, bo audytor będzie chciał wysokiej jakości, a niektóry klient będzie chciał wysokiej jakości, a inny będzie chciał „taniości" na przykład. W związku z tym trzeba się z tym liczyć, że tak może być.
Ryzyko nieodłączne jest drugie. Pokazały niektóre wielkie firmy audytujące, że wystawiały dobry raiting firmom, które potem padały.
Ryzyko kontroli jako „3", potem przeoczenia – bo tych przeoczeń jest mało. Na końcu ryzyko AI audytora – audytor jest najporządniejszy, tak zakładam.

14. Czy jest coś, co chciałby/chciałaby Pan/Pani dodać/podkreślić w kwestii omawianej problematyki badawczej? *(free text)*

Pewnie że tak. Chciałbym podkreślić, że to jest fantastyczny kierunek badań. Ja się kiedyś tym interesowałem, jak jeszcze prowadziłem w tym kierunku badania i oczywiście się za to nie wziąłem, a należało. Ale cieszę się, że ktoś się za to bierze, bo to jest przyszłość absolutna. Zawody związane z księgowością, z analizą, z rewizją będą jak najbardziej szły w kierunku wykorzystania sztucznej inteligencji – i te zawody szybko przestaną istnieć. Będzie tylko nadzór i pomimo tego, jak zawód księgowego dzisiaj jest istotny, zostanie on zautomatyzowany bardzo szybko. Im szybciej się tego nauczymy, tym łatwiej nam będzie. Bardzo dobry kierunek badań – trzeba by jeszcze poszerzyć o aspekt psychologiczny – nie zapomnijcie o tym.